

Meer informatie over de Clivia en de historie van kuipplanten

Meer informatie over de Clivia

Voor diverse opdrachtgevers verzorgen wij de winterstalling van diverse soorten kuipplanten, zoals Citrus, Agapanthus, Camellia, Agave en natuurlijk Clivia.

In verband met de vorst zetten wij half mei de kuipplanten buiten en half oktober brengen wij ze weer naar binnen. In de zomer periode bloeien de meeste kuipplanten heel uitbundig. Er zijn ook kuipplanten die juist nu (januari-februari) bloeien zoals de Clivia.

Breedbladige Clivia op Vreedenhorst

De Clivia is familie van de Narcissen, heeft geen bol, maar dikke vlezige wortels en komt uit ZuidAfrika. De meest gekweekte soort is de Clivia miniata die in de bloeikleuren rood, oranje tot geel voorkomt.

De Clivia kan erg oud worden, op Vreedenhorst staat een plant die minstens 60 jaar oud is.

Clivia miniata 35 jaar oud

Clivia met smal blad en smalle elegante bloemen, 5 jaar oud

De Clivia kan ieder jaar met vele bloemen bloeien.

Verzorging en vermeerdering:

- * Half mei met de anderen kuipplanten naar buiten
- * De Clivia moet de gehele dag in de schaduw staan, beslist niet in de zon
- * Regelmatig mest en veel water geven
- * Half oktober met een droge kluit naar binnen
- * Geen water geven tot de aanzet van de bloem zichtbaar wordt
- * Wordt de aanzet van de bloem zichtbaar, dan regelmatig veel water geven, anders blijft de bloem tussen de bladeren steken

- *Tijdens bloei kan de Clivia verhuizen van de overwintering (oranjerie) naar de woonkamer of de woonserre
- * Na de bloei weer terug naar de overwintering, vaak komen er in de zomer periode nog rode decoratieve bessen aan.
Deze kunnen gezaaid worden in mengsel van zanderige grond en potgrond, het is makkelijk en boeiend om er zelf een te kweken.

Bessen van de Clivia

Historie van de kuipplanten

Waarom kuipplanten en geen potplanten?

Kuipplanten zijn meestal afkomstig uit de (sub)tropen en overleven niet in de harde en koude Nederlandse winter. Daarom zetten wij ze in kuipen. Dit maakt het mogelijk om de planten zomers buiten te zetten en 's winters binnen. De kuipplanten overwinteren dan vorstvrij. Het overwinteren van kuipplanten heeft een grote ontwikkeling doorgemaakt, een en ander hangt samen met de kennis om ruimtes efficiënt te verwarmen.

In de middeleeuwen was er geen andere verwarming dan een open vuur, in niet alle ruimten in en om huis werd er gestookt.

De ruimten waar wel in werd gestookt hadden kleine openingen naar buiten, al dan niet voorzien van glas, die weinig licht door lieten. Geen goede condities om planten binnen te laten overwinteren.

De wens om toch allerlei planten met name uit het Middellandse zeegebied te houden is begonnen in de diverse Europese Horti. In ons land was het Carolus Cluissius in Leiden die begon met het kweken van o.a. *Citrus aurantium*, niet voor de sier, maar voor medicinale toepassingen.

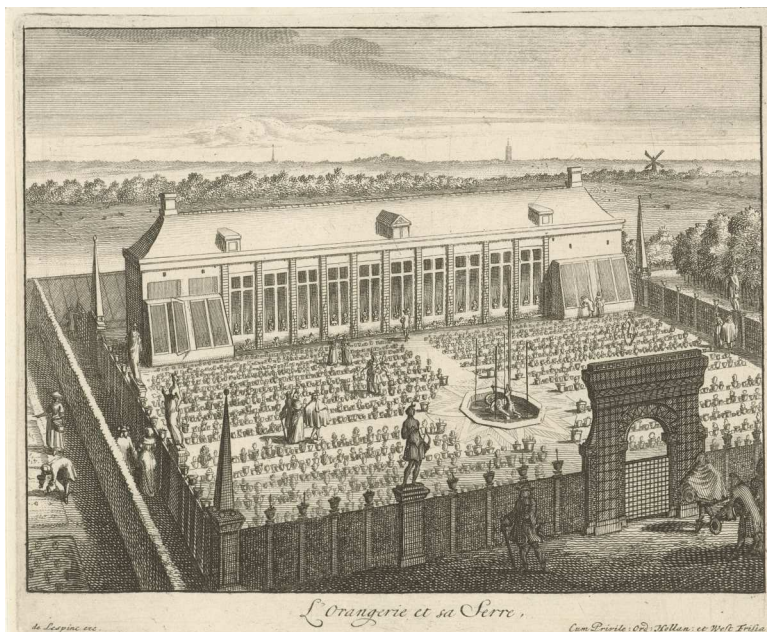
Citrus aurantium op Vreedenhorst

Vruchten van de *C. aurantium*

Met het toenemen van de welvaart en de transportmogelijkheden is o.a. door Jan Commelin, die de “Nederlandse Hesperiden” schreef, het gebruik als sier en pronk van deze planten tot gemeen goed geworden onder de gefortuneerden.

Er werden speciale gebouwen opgericht voor de overwintering van de kuipplanten, zgn. Oranjerieën.

Oranjerie Gunterstein, Breukelen

*Oranjerie Kasteel Rosendaal,
Velp (origineel ca. 1822)*

*Oranjerie Buitenplaats Akerendam,
Beverwijk (nieuwbouw ca. 1990)*

De Oranjerieën werden geïsoleerd en van kachels voorzien.

Er konden nu allerlei planten gehouden worden, zij stonden in de winter verwarmd vorstvrij binnen en na de ijsheiligen (half mei) de gehele zomer tot 15 oktober buiten, in vaste volgorde en op vaste plaatsen in de tuin.

De zomerperiode was ook de tijd dat de buitenplaatseigenaren hun buitenplaatsen bewoonden en ze de bloeiende kuipplanten konden bewonderen, maar vooral de gasten konden imponeren met deze groene pracht en praal. Hoe buitenissiger de vormen en kleuren hoe mooier.

De kuipplanten werden in eerste instantie geplant in kleiaarden potjes, maar groeiden er al snel uit. Het was in die tijd nog niet mogelijk grote kleiaarden potten te maken vanwege de grote breukgevoeligheid. De Nederlanders waren zeer ver gevorderd met het maken van grote houten kuipen. Deze werden al gebruikt in de VOC-tijd voor het vervoer van allerlei levensmiddelen. Maar ook het vervoer van de gekaakte haring. De haring werd gekaakt en vervolgens in een houten kuip gedaan met zout om ze te bewaren. Hout heeft nl. goede vochtregulerende eigenschappen. Het werd al snel gebruikelijk om ook kuipplanten in deze houten kuipen te zetten.

De kuipplant was een feit.

Iedere plantensoort heeft behoefte aan zijn eigen model kuip.

De wortels van een Citrus hebben een ondiepe brede kuip en een palm een smalle hoge kuip nodig. Ook de verschillende tijdsperioden kennen hun eigen modellen.

Met het ontdekken van nieuwe werelddelen zijn er vele nieuwe plantensoorten naar Europa gekomen, velen zijn in de oranjerieën en later de wintertuinen terecht gekomen.

Met de ontwikkeling van centrale (warmwater en warme lucht) verwarming was het eind negentiende eeuw zelfs mogelijk tropische temperaturen te realiseren waardoor het zelfs mogelijk was tropische planten te houden. Deze planten blijven het gehele jaar binnen en zijn daarom geen reguliere kuipplanten.

Kees Beelaerts van Blokland
Vreeland, 29-1-2013